

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 6. Устава Републике Србије, којим се утврђује да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о енергетици („Службени гласник РС”, број 84/04), којим се поред осталог уређују циљеви енергетске политике, на снази је од 2004. године. Њиме је започет процес реформи енергетског сектора са циљем обезбеђења предуслова за развој и ефикаснији рад свих субјеката који обављају енергетске делатности, као и усаглашавање овог закона са прописима Европске уније.

Од усвајања наведеног закона Република Србија донела је Закон о ратификацији Уговора о оснивању Енергетске заједнице између Европске заједнице и Републике Албаније, Републике Бугарске, Босне и Херцеговине, Републике Хрватске, Бивше Југословенске Републике Македоније, Републике Црне Горе, Румуније, Републике Србије и Привремене Мисије Уједињених нација на Косову у складу са резолуцијом 1244 савета безбедности Уједињених нација потписан 25. октобра у Атини („Службени гласник РС”, број 62/06).

Сагласно поменутом Уговору (Анексу I) неопходно је имплементирати Директиву 2003/54 о унутрашњем тржишту електричне енергије, Директиву 2003/55 о унутрашњем тржишту гаса и Правилник 1228 о приступу електроенергетској мрежи ради прекограничних размена електричне енергије.

Сагласно члану 20. цит. Уговора неопходно је имплементирати Директиву 2001/77 за промоцију електричне енергије произведене из обновљивих извора енергије на унутрашњем тржишту електричне енергије, и Директиву за промоцију употребе биогорива или другог горива из обновљивих извора за транспорт. Поред наведеног, у примени наведеног закона настала је потреба да се поједине одредбе измене и допуне, тако да су неке нове норме унесене у текст закона, поједине постојеће додатно прецизиране, односно попуњене су одређене правне празнине.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. као енергетска делатност дефинише се и снабдевање, а што је у складу са делатностима дефинисаним датим у Анексу I Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

У члану 2. у смислу истог Анекса (под тачкама 6), 14), 18), 29а), 29б) и 29в) извршено је усклађивање са појмовима датим у Анексу I Уговора о оснивању Енергетске заједнице.

У члану 3. било је неопходно дати могућност да се Програм остваривања стратегије донесе у року краћем од 6 година, имајући посебно у виду да је важећи Програм донет до 2012. године, а да би наредни требало донети до 2015. године, што представља краћи период од оног који је сад прописан законом.

Чланом 4. било је неопходно створити механизам једнообразности и благовремености достављања података ради израде енергетског биланса.

Чланом 5. усклађена је терминологија са Законом о привредним друштвима.

Чланом 6. допуњене су надлежности Агенције за енергетику Републике Србије, а с обзиром на предложене измене.

Чланом 8. допуњен је списак објеката за које се издаје енергетска дозвола а у складу са допуном извршеном у члану 1., нова тачка 5).

Чл. 9. и 10. извршено је усклађивање са чланом 27. Закона и истовремено извршено потребно прецизирање у односу на потребу уважавања Стратегије развоја енергетике и Програма остваривања стратегије, приликом издавања енергетских дозвола.

Чланом 11. сходно обавезама преузетим Уговором о енергетској заједници и потреби усклађивања са Директивом 55/2003 извршена је измена члана 36. којом се омогућава изузеће од слободног приступа треће стране у случају уговор типа „узми или плати“ или изградње нове инфраструктуре.

Чл. 12. и 13. мења се досадашњи члан 39. и додаје члан 39а закона у циљу либерализације тржишта у складу са Анексом I Уговора о оснивању Енергетске заједнице, и омогућава сваком купцу да по одређеној динамици бира свог снабдевача енергијом. Такође овим изменама је предвиђен механизам заштите квалификованог купца који је остао без свог слободно изабраног снабдевача.

Чланом 15. извршена измена је у вези са већ објашњеном допуном у члану 1. нова тачка 5).

Чл. 16. и 17. уведена је обавеза у погледу провере стручне оспособљености запослених лица за обављање послова техничког руковођења, руковања и одржавања енергетских објеката, енергетских система и уређаја и у осталим објектима, а не само у објектима за транспорт и дистрибуцију природног гаса и послове руковоаца у тим објектима који су до сада важећим законом били само обухваћени.

Чланом 18. брисана је обавеза надлежног инспектора да у поступку одузимања лиценце проверава упис у регистар привредних субјеката, с обзиром да упис у регистар привредних субјеката проверава Агенција за енергетику.

Чланом 19. установљава се обавеза енергетског субјекта да прибави сагласност Агенције за енергетику на висину трошкова прикључка, а у циљу контроле трошкова прикључка које утврђују енергетски субјекти у складу са методологијом.

Чланом 21. Извршена је измена члана 66. и дефинисана обавеза енергетског субјекта који обавља делатност трговине енергијом ради снабдевања тарифних купаца да утврди цену енергије за трговца на мало, односно обавезу трговаца на мало да утврђују цене енергије за

тарифне купце којима испоручују енергију, по претходно прибављеном мишљењу Агенције.

Чланом 22. извршена је измена члана 68. тако што је предвиђено да се тарифним системима одређују тарифни ставови за обрачун цена електричне енергије и природног гаса за потребе тарифних купаца, а не цена производње електричне енергије и природног гаса за потребе тарифних купаца. Такође, овим чланом извршено је доследно обједињавање садржаја тарифних система из члана 15. став 1 тачка 1) који се односе на електричну енергију, као и садржина тарифних ставова у смислу чл. 67 став 3.

Чланом 23. измењен је члан 69. и из одредби става 1. овог члана изузет је и природни гас. Цене по тарифним ставовима за обрачун природног гаса за тарифне купце израчунавају се по тарифним елементима за сваку групу купаца, а према приходима трговца на мало. Због неуравнотеженог развоја дистрибутивних система у Републици Србији, односно неједнаких трошкова трговаца на мало који преко тих мрежа снабдевају тарифне потрошаче није могуће постојање исте цене природног гаса за све тарифне купце у Републици Србији.

Чланом 24. извршено је усклађивање са Насловом 3, Одељком 7, Уговора о оснивању Енергетске заједнице, кога је ратификовала Народна скупштина Републике Србије 14.07.2006. године, а полазећи од уставне одредбе да су потврђени међународни уговори саставни део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују.

Чланом 25. измењен је члан 79. тако да је власник непокретности ослобођен дужности редовног уклањања дрвећа и другог растиња и та обавеза је дата у надлежност власнику енергетског објекта. Измена наведеног члана је извршена због великих проблема у примени важеће законске одредбе.

Чланом 26. измењен је члан 84. и дата је прецизнија дефиниција повлашћеног произвођача електричне енергије.

Чланом 27. делимично је измењен члан 86. на начин да су проширене могућности давања различитих подстицаја повлашћеним произвођачима електричне енергије и путем подзаконских аката. Такође, имајући у виду да се овим законом проширује могућност давања различитих мера подстицаја за коришћење обновљивих извора енергије, а полазећи од обавезе сигурног снабдевања електричном енергијом привреде и становништва, као и билансног дефицита у електричној енергији, то се у члану 27. утврђује могућност испоруке електричне енергије иностраном тржишту уз сагласност Владе.

Чл. 28, 29, 30, 32, 33 и 34 испоштовани су захтеви Директиве 2003/54, као део Анекса Уговора, о раздвајању конкурентних и регулисаних делатности у области електричне енергије, то јест, раздвајање делатности дистрибуције и управљања дистрибутивним системом за електричну енергију, као регулисане делатности, и снабдевања електричном енергијом, односно трговине електричном енергијом ради снабдевања, као потенцијално конкурентне и делатности. Овим се омогућава равноправан третман снабдевача од стране дистрибутера, док се квалификованим купцима који се налазе на дистрибутивном систему омогућује да своје право искористе на недискриминаторан начин.

Чл. 35, 36, 37, 38 извршена је измена чл. 110. – 113. и намеће се обавеза енергетским субјектима који обављају делатност транспорта нафте нафтоводима или делатност транспорта деривата нафте продуктоводима да утврђују програме и мере за смањење губитака. Такође се намеће и обавеза доношења правила о раду и енергетским субјектима који обављају делатност транспорта деривата нафте.

Чл. 39, 40, 41, 42 и 43 извршена је измена чл. 118. – 134. и намеће се обавеза енергетским субјектима који обављају делатност транспорта, дистрибуције односно складиштења природног гаса да утврђују програме и мере за смањење губитака.

Чланом 49. одређено је да Министарство врши надзор над радом Агенције за енергетску ефикасност у складу са прописима којим се уређује рад државне управе, јер је Агенција за енергетску ефикасност образована као посебна организација.

Чланом 50. додато је ново поглавље Фонд за енергетску ефикасност, тако да чл. 147а- 147и дају правни основ за оснивање овог фонда, организацију управљања фондом, а посебно начини обезбеђивања средстава којима овај Фонд може располагати и намене за које се средства Фонда усмеравају. Напомиње се да је образовање овог Фонда предвиђено Стратегијом развоја енергетике Републике Србије до 2015. године и Програмом остваривања ове стратегије.

Чл. 51, 52 и 53, утврђене су казнене одредбе. С тим у вези, прописане су казне за привредни преступ и казне за прекршај за већ утврђене дужности енергетских субјеката, а које у примени закона нису испуњаване или су недовољно испуњаване, тим пре што нису били обезбеђени механизми да се енергетски субјекти могу принудити на извршење тих обавеза.

У погледу прелазних одредаба утврђени су рокови за доношење одговарајућих аката на основу овлашћења која су овим законом утврђена.

Чл.54, 55, 56, 57, 61 и 62 прописани су рокови у којима се имају донети одговарајући акти на основу овлашћења која су овим законом утврђена.

Чл. 58, 59 и 60 регулишу се неопходна питања око конституисања Фонда, почетак његовог рада и омогућавање функционисања Фонда на начин, како је то уобичајено, када се ради о оснивању новог тела и почетку његовог рада.

Осталим члановима 7, 14, 20, 31, 44, 45, 46, 47 и 48 Нацрта закона извршена су правно редакцијска побољшања појединих одредби важећег закона.

IV. ПРОЦЕНА ИЗНОСА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије. Међутим, полазећи од тога да се овим законом оснива Фонд за енергетску ефикасност, као и да је предвиђено да се делатност Фонда, између осталог, финансира и из буџета Републике Србије, то ће у наредном периоду, бити потребно да се приликом планирања буџета обезбеде и одговарајућа средства, као будући приходи Фонда.